రంగయ్యా తాతగారి పరువు మర్యాదలు

రంగయ్యతాత లక్షాధికారి, వయోవృద్ధుడు, మహనీయుడు. ఊళ్ళో అంతా ఆయన్ని భయభక్తులతో చూస్తారు. గొప్ప గొప్ప వాళ్ళంతా ఆయన యొక్క సద్గుణాలు మెచ్చుకుంటారు.

"ఈ ప్రాంతాల ఆడి తప్పని వాడుంటే అది రంగయ్య తాతగారే !" అని డిస్ట్రిక్టుకలెక్టరుగా రెప్పుడూ అంటారు.

"ధనవంతు ణ్ణని ఆయనికేమీ అతిశయం లేదు" అని శిరస్తాదారుగారు చాలా ఎన్నిక చేస్తారు.

"అతిధుల్ని సత్కరించటంలో ఆయన తరవాతే యెవరైనా !" అని మేజస్ట్రేటుగారు సాక్ష్యం ఇస్తారు.

"వితరణలో ఆయన చెయి మహా పెద్దది !" అని లోకలుఫండు ఇంజనీరుగారు ఒప్పుకుంటారు.

ఇంతమంది ఇన్ని విధాల యెన్నిక చేసిన మనిషిమీద ఆయన సంతానమే కత్తి కట్టిందంటే మావూళ్ళో వాళ్ళందరికీ కష్టంవేసినమాట నిజమే. రానురాను కుర్రకారు మరీ అధోగతిపాలు కావటానికి ఇదే తార్కాణం !

ఆయనమీద కత్తికట్టి కుర్రవెధవ లేమైనా బాగుపడ్డారా అంటే అదీ కనిపించ లేదు. ఒకడు తాతగారు బతికుండగానే ఆయన ఉన్న ఊళ్ళోనే కాఫీహోటల్లో ప్లేట్లు అందిస్తూ, పరువు తక్కువవాళ్ళ ఇళ్ళలో మకాం పెట్టాడాయె. ఇంకో మనవడు కంపెనీవాళ్ళకి హార్మోనియం వాయిస్తున్నాడాయె. మరొకడు, కుల గోత్రాలులేని వితంతువును పెళ్ళాడి ఆ మనిషిచేత పోషింపబడుతున్నాడాయె. ఇంకో అప్రయోజకుడు ఊళ్ళో ఉన్న మోటార్లూ, ఆయిల్ ఇంజన్లూ బాగుచేస్తూ మసిగుడ్డలతో తిరుగుతాడాయె.

ఇదేనా తిరుగుబాటు ? తిరుగుబాటంటే మొహంమీద కోపంవచ్చి ముక్కు కోసేసుకోవటమేనా ?

రంగయ్య తాతగారి మనుమళ్ళలో ఒకణ్ణి పట్టుకుని నాలుగు ముక్కలూ ఝాడించి అడిగాను.

"నువు చాలా పొరపాటు పడుతున్నావు" అన్నాడు వాడు. "మేం తిరుగుబాటయితే చేశాంగాని మొహంమీది కోపంతో ముక్కుకోసుకున్నమాట

అబద్ధం. మా విధి మేం నిర్వర్తిస్తున్నాం. మా ఆత్మలని మేం రక్షించుకోవటమే కాకుండా, మా పొట్టలు మేం పోసుకుంటూ ఇంతకాలానికి జీవితంలో ఆనంద మేమిటో తెలిసికోగలిగాం.

"నామటుకు నేను కాఫీహోటల్లో పనిచేస్తాను. శరీరానికి తగినంత చాకిరి. పొట్టకు కడుపునిండా తిండి. నాపని అయిపోగానే హాయిగా వైట్‌రోజ్ సబ్బుపెట్టి వేన్నీళ్ళ స్నానం చేసి, మంచి ఇస్త్రీమడతలు వేసుకుని, జుట్టుకి వాసననూనె రాచి, మంచి సిగరెట్టు వెలిగించి ఏ సినిమాకో పోతాను. ఈ వూళ్ళో ఏ సినిమాకు గాని, నాటకానికి గాని, సర్కసుకు గాని నాకు టిక్కెట్టక్కర్లేదు. పన్నెండింటిదాకా పచార్లు కొట్టివచ్చి పడుకుంటే వెర్రినిద్ర పడుతుంది. కలకూడా రాదు. మళ్ళీ టంచ నుగా అయిదింటికల్లా లేచి పనిలో జొరబడతాను.

"నాకేమిటి లోటు? వెనకటి ఆశ్రమంలో నాకేమీ ఉండేది కాదు- అసంతృప్తి తప్ప. చేసేటందుకు పనిలేదు. తినేటందుకు తిండిలేదు. కాఫీకి అర్ధణా కావాలంటే రంగయ్య తాతకి తెలియాలి. సిగిరెట్టు కొనుక్కుందామంటే అసలే లేదు. ఎప్పుడూ సిగరెట్లు ముష్టేగద! దరిద్రం మండా? రంగయ్య మనవడికన్న దరిద్రుడు లేడుగద! అందరికి నేనంటే హడలే— ఎక్కడ సిగరెట్టడుగుతానో, ఇప్పించమంటానో అని. ఇతరత్రా నేనంటే ఇష్టమైన వాళ్ళుకూడా ఈ మూలంగా నేనంటే భయం! పేరుకు మటుకు రంగయ్య మనుమడు! లక్షాధికార్లబిడ్డ... దొంగతనాలు చేసేవాణ్ణి! ఇంటి డబ్బే అనుకో! అయినా దొంగతనానికి పాల్పడిం తరవాత నా మొహం దొంగ మొహమే!.... ఏ విధంగా చూసినా, నన్ను చూస్తే నాకే ఏవగింపుగా ఉండేది. రాత్రి పూట నిద్రపట్టేది కాదు. పడితే పీడకల లొచ్చేవి.... పైగా రంగయ్యతాత అజామా యిషీ! సినిమాకు పోవటానికి లేదు. పొద్దూకిన అరగంట లోపల ఇంటికి రావాలి. తొమ్మిదింటికల్లా నిద్రపోవాలి. డ్రిల్లూ!

"ఇంత ప్రాణాలు బిగబట్టుకున్నా ఎప్పుడో అప్పుడు రంగయ్యతాత గౌర వానికి హాని కలగనే కలిగేది.... సిగరెట్టు కాలుస్తుండగా ఎవడో పీనుగ చూడనే చూసేవాడు. ముసలాడికి చెప్పనే చెప్పేవాడు. ఇప్పుడే వెధవా చెప్పడు. కావలిస్తే ముసలాడి మొహానే పొగ విడుస్తాను....!

"మిగిలిన వాళ్ళూ నా మాదిరిగానే బాగుపడి పోయినారు గాని చెడిపోలేదు. మావా డొకడు మంచి ఇంజనీరు. వాడికే డిగ్రీలేదు గాని ఉంటే వేలకువేలు సంపా దించును. ఎంత కొత్త యంత్రమైనా పట్టుకురా— నిమిషంలో అమర్చుతాడు. వాడి లైనులో వాడికి గొప్ప పేరు వస్తున్నది. చూస్తూ ఉండు, వాడెంత పైకొస్తాడో!....

"అవును. ఇంకోడు సంగీతంలో పడ్డాడు. వాడిచేతుల్లో సుఖం ఉంది. ఆ మాట నేననటం కాదు— మంచి పాటగాళ్ళే అన్నారు. రంగయ్య తాతయ్య మీద తిరగబడిం తరవాత ఆరునెలల్లో వాడు మంచి హార్మోనిస్టయి కూచున్నాడు. లేకట్ట

యితే గోళ్ళు గిల్లుకుంటూ కూర్చుండవలసినవాడు. వాణ్ని సినిమావాళ్ళు తీసుకుంట్లు-
న్నారు. నెలకు నూటయాభై ఇస్తారుట. రంగయ్య తాత వాడికి నెలకి నూటయాభయ్యి
దమ్మిడీలు కూడా ఇచ్చిన పాపాన పోలేదు....

"వెధవముండని పెళ్ళాడాడని అందరూ వాడిమీద పడి ఏడుస్తారు. ఆవిడ
చేసిన మహాపాపం ఏమీలేదు. బతికుండగానే మొగుణ్ణి వదిలేసింది. వాడి సంగతి
అందరికీ తెలుసు. పరువైన ఆడది ఎవతె కూడా వాడితో కాపరం చెయ్యదు. ఖాతి
ధర్మాన వాడు చచ్చాడు. ఆ తరవాత మావాణ్ని పెళ్ళాడింది. పదెకరాల భూవస్తి
ఉంది. మావాణ్ణి కూచోపెట్టి మేపుతున్నది. అదిచూసి ఓర్వలేనివాళ్ళు ఆవిణ్ణి పిట్టి
దంటారు. వీటిదైతే లేవదీసుకుపోవటాని కెవడైనా ప్రయత్నించడేం? రెండు సగ
లున్నదాన్నే వదలుకదా. ఆ మనిషిని వొదిలారే?.... అంతా వెధవ కబుర్లు!
వాళ్ళిద్దరూ అన్యోన్యంగా ఉన్నారు. ఆ మనిషి చాలా మంచిది. చచ్చినా ఇంకోడి
కేసి చూడదు. ఆ మాట ఒప్పుకోవటం ఇష్టంలేక అసూయకొద్దీ అడ్డమైన కూతలూ
కూస్తారు. నా ఉద్దేశం, అటువంటి భార్య దొరికిన వాడెవడైనా అదృష్టవంతుడనే....!"

అంతా విన్నాను.

"ఇదంతా కాదననుగాని, అబ్బాయీ, నువొక పొరపాటు పడుతున్నావు.
జీవితమంటే కడుపునిండా తిండీ, ఇష్టమైన వ్యాపకమూ, అనువైన పెళ్ళామూ-
ఇంతే ననుకుంటున్నావు. ఇంతకన్న విలువైన విషయాలున్నై. మాట వరసకి
చెబుతున్నాను. మీ తాతగారు ఆడితప్పని మనిషి, పేరుబడ్డ దాత. ఆతిథ్యం ఇవ్వ
టంలో అసమానుడైన గృహస్థు-?"

నా మాట సాంతం కానివ్వకుండానే రంగయ్య మనుమడు గట్టిగా నవ్వి,
"ఎవరు చెప్పారు నీకీ అబద్దాలు?" అన్నాడు.

"డిప్టీ కలెక్టరుగారూ, ఇంజనీరుగారూ అబద్దాలాడతారా? శిరస్తాదారుగారు
కూడానా?.... ఆయన పరువు ప్రతిష్టల విలువ గ్రహించకపోబట్టే మీరంతా ఇట్లా
చెల్లాచెదురై పోయినారు. ఇప్పటికైనా మీరు పశ్చాత్తాపపడి తిరిగివస్తే ఆయన
ముసలిప్రాణం-ఏ క్షణాన హరీ అంటుందోమరి!-చాలా సంతోషిస్తుంది" అన్నాను.

రంగయ్య మనుమడు మళ్ళీ విరగబడి నవ్వి, "మా తాతకి పరువనేది
ఉందని నువ్వనుకుంటున్నావు. ఉండొచ్చు; డిప్టీకలెక్టరుగారి దగ్గిరా, శిరస్తాదారు
గారి దగ్గిరా ఆయన ప్రవర్తన సరిగానే ఉండొచ్చు. కాని మా తాతకి నిజంగా
పరువూ పాడూ ఏమీలేదు. పరువున్నవాడు మూడేళ్ళనాటి పాతగుడ్డలు పిగిలి
నందుకు చాకలాడికి డబ్బు విరగ్గోస్తాడా ? పంటలు పండక రైతులు అలోలక్ష్మణా
అని ఏడుస్తుంటే బకాయిపడ్డ ధాన్యానికి పత్రాలు రాయించి పుచ్చుకుంటాడా ?
కష్ట సమయంలో ఉండిన తన నౌకరీలోకి రాలేకపోయిన కూలివాళ్ళని పనిలో
నించి తియ్యటమేగాక ఊళ్ళో వాడి కెవరూ పని ఇవ్వకుండాచేసి ఊళ్ళోనించి సాగ
నంపుతాడా ? ఈ ఊరి అలగాజనంలో మా తాత చస్తే పండగ చేసుకోని

వాళ్ళంటారా ? దోపిడీచేసే దొంగవెధవలికి పరువు ప్రతిష్ఠ లేమిటి ? కష్టపడి పని చేసుకునే వాడికి పరువు ప్రతిష్ఠలూ మానాభిమానాలుగాని !

"నన్ను చూడరాదూ ? నేను చేసుకునేపని దాయను. నా సిగిరెట్లు దాయను. ఆఖరికి నా ముండను కూడా దాయను. కాని రంగయ్య నాకు తాత అనేది ఒకటే దాస్తాను, అదే నాకు తలవంపులు!....నేనేకాదు మా అందరికీ అంతే ! మా పాన కంలో పుడక ఆ ఒక్క ముసలాడే ! ఆయన పరువు ప్రతిష్ఠల సంగతి నాకు చెప్పావు గనక నా పరువు ప్రతిష్ఠల సంగతి ఆయనకి చెప్పు. ఆయన్ని త్వరగా చచ్చిపొమ్మను. ఆయన ఒక్కడే. మేం పదిమంది. ముసలాడు చస్తే పదిమందిమి సంతోషిస్తాం. ఆఖరుకు డిప్టీ కలెక్టరుగారయినా అట్టే ఏడుస్తారనుకోను !"

ఈ మాటలు వింటుంటే నాకేమనాలో తెలీలేదు.

"అబ్బాయీ, ఇదంతా నేను మీ అందరి శ్రేయస్సుకోరే చెప్పాను. గనుక మరో విధంగా అనుకోకు ! మీరంతా నిజంగానే సుఖంగా ఉంటే నేను మరేమీ మాట్లాడను. నా ఉద్దేశంకూడా మీరూ మీరూ సుఖంగా ఉండాలనే.... కాని మరొక్క విషయం అడుగుతాను చెప్పు; మీరంతా ఈ విధంగా నిరాధారపు జీవితాలు జీవిస్తున్నారు కదా; మీలో ఎవడైనా రెండు రోజులు పడకవేస్తే మీ గతేమిటి ? అదైనా ఆలోచించారా ?" అన్నాను.

రంగయ్య మనుమడు జేబులోనించి అయిదురూపాయల నోటొకటి తీసి, "ఆలోచించేటందు కేముంది? ఇదిగో, ఈ అయిదు రూపాయలూ మావాడికొకడికి మనిఆర్డరు చెయ్యబోతున్నాను. వాడేదో ఖర్చులో ఉన్నానని రాశాడు. మిగిలిన వాళ్ళు కూడా తలా కాస్తా పంపుతారు. మాలో ఏ ఒకణ్ణీ మిగిలిన వాళ్ళం చూస్తూ, చూస్తూ చావనివ్వం....అసలు రహస్యం నీ కర్థం కాలేదు. మేం రంగయ్య తాతతో ఊరికే పోట్లాడి ఇవతలికి రాలేదు. శాస్త్రీయంగా ఆ ముసలాడి మీద తిరుగుబాటు చేశాం !" అన్నాడు.

"వెళ్ళిరా, బాబూ ! మీరే గెలిచారు, సందేహంలేదు" అంటూ నా దారి నేను పట్టాను.

ముద్రణ :

ప్రచురణ : కాలభైరవుడు కథల సంపుటిలో,

యువ బుక్ డిపో : మద్రాసు.